

ІНТЕНСИВНІСТЬ КРАТНОЇ ДІЇ

Дерев'янюк О.А., Тронь А.А. (Івано-Франківськ)

Категорія інтенсивності характерна для всіх частин мови, однак найбільшу схильність до інтенсифікації має дієслово. Інтенсивність дієслівної дії представляє кількісну характеристику будь-якого стану у вигляді шкали, яка будується відповідно до якоїсь норми. Основними семантичними варіантами інтенсивності є “посилення” та “послаблення”. Слідом за Ю. Масловим вважаємо, що основними ознаками інтенсивності є *нормальний*, *посилений* чи *послаблений* ступінь, що підкреслює кількісну характеристику інтенсивності.

Інтенсивність називають лексичною категорією, оскільки часто інтенція здійснення якої-небудь дії закладена у семантиці самого предиката, як-от:

Plunge: to cast or thrust forcibly or suddenly into something [3, с. 609];

Fling: to move yourself or part of your body quickly, using a lot of force [1, с. 612]; to throw violently [2, с. 333].

Однак значення дієслівної інтенсивності, яке у реченні формується за рахунок дієслівного предиката та обставини, може мати і граматичний характер. Так, в англійській мові є ряд обставин, які, поєднуючись із дієслівним предикатом, модифікують значення нормальної інтенсивності у значення посиленої чи послабленої інтенсивності.

До обставин посиленої інтенсивності відносимо: *violently*, *frantically*, *intensely*, *ferociously*, *terribly*, *madly*, *incessantly* та інші. Наприклад: *Justine jerked and slapped ferociously at his hand* (J. Krantz); *Yet he was trembling violently* (G. Martin); *She gave me this terribly dirty look* (J. Salinger). Очевидно, що дані речення характеризуються кількісними змінами концентрації дії у порівнянні з нормальною інтенсивністю. Обставини посиленої інтенсивності позначають зменшення інтервалів між повторюваними діями.

До обставин меншої інтенсивності відносимо *slowly*, *gently*, *softly*, *slightly* тощо. Наприклад: *A tasteful gold bracelet clung to the left wrist just below the diamond Rolex, and on his right wrist another tasteful gold chain rattled softly as he*

strutted (J. Grisham); *He nodded at me slowly* (St. King); *Pycelle lifted a tiny silver bell with thumb and forefinger and tinkled it gently* (G. Martin); *He chuckled softly in the dusk and poured more 7-Up into his glass* (St. King); *Outside, a night wind tapped a branch softly against the side of the house* (St. King); *Grand Maester Pycelle shook his great bald head, his chains clinking softly* (G. Martin); *Heavy chains jangled softly as Grand Maester Pycelle came up to Ned* (G. Martin). На відміну від обставин більшої інтенсивності, вони вказують на збільшення інтервалів між повторюваними діями.

Слід зазначити, що інтенсивність визначається як одиничне явище, характерне для однієї дії в один момент часу, і тому відноситься до периферії кількісної кваліфікації дії.

Інтенсивність тісно пов'язана із вираженням у мові темпоральних характеристик дії. Тому значення кількісної кваліфікації дії як компоненту граматичного змісту інтенсивності формується за рахунок гіперкатегорії темпоральності/аспектуальності.

В англійській мові ознака інтенсивності співвідноситься із поняттями гучності (інтенсивності звуку), яскравості (інтенсивності світла), швидкості (інтенсивності перебігу дії у часі). У категорії кратності, на нашу думку, це відповідно представлено предикатами звуконаслідування, світловідображення та предикатами руху.

Таким чином, для мультиплікативних дієслів характерна сполучуваність як із обставинами більшої, так і меншої інтенсивності, що вказує на збільшення чи зменшення інтервалів між повторюваними діями.

Література:

1. Longman Dictionary of Contemporary English / ed. by Della Summers. – New ed., 2003. – 1949 p. (LDCE).
2. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / ed. by A.S. Hornby. – Oxford: OUP, 1978. – 1055 p. (OALD).
3. Webster Universal College Dictionary. – New York: Gramercy Books, 1997. – 945 p. (WUCD).

